

RCL.DP:O 5604-111/14

ANALIZA
WYROKU TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO
Z DNIA 30 WRZEŚNIA 2014 R., SYGN. AKT U 4/13

I. INFORMACJE O ORZECZENIU:

1. Metryka orzeczenia:

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 września 2014 r., sygn. akt U 4/13. Sentencja orzeczenia została ogłoszona w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 października 2014 r. pod poz. 1374.

2. Sentencja orzeczenia:

- 1) Lp. 190 tabeli B, stanowiącej załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń (Dz. U. z 2013 r. poz. 1624), w zakresie, w jakim dotyczy ochrony urzędzeń kontrolnych, jest niezgodna z art. 85 § 1 ustawy – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2013 r. poz. 482, z późn. zm.), art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.), oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji.
- 2) Lp. 241 i lp. 242 tabeli B, stanowiącej załącznik do rozporządzenia powołanego w punkcie 1 są niezgodne z art. 86 § 1 i 2 ustawy – Kodeks wykroczeń, art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji.
- 3) Lp. 1-10 tabeli C, stanowiącej załącznik do rozporządzenia powołanego w punkcie 1 są niezgodne z art. 92 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1265, z późn. zm.) oraz załącznikiem nr 1 do tej ustawy, a także z art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji.
- 4) Lp. 47 tabeli C, stanowiącej załącznik do rozporządzenia powołanego w punkcie 1 jest niezgodna z art. 24 ust. 4 pkt 7 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r o systemie tachografów cyfrowych (Dz. U. Nr 180, poz. 1494, z późn. zm.), art. 95 § 6 ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

3. Utrata mocy obowiązującej niekonstytucyjnej regulacji:

Przepisy uznane za niezgodne z Konstytucją, przywołane w powyższych punktach sentencji wyroku, tracą moc obowiązującą („w zakresach tam wskazanych”¹⁾) z upływem sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, tj. z dniem 11 kwietnia 2015 r.

4. Stan prawny (na gruncie którego wydano orzeczenie):

W art. 95 § 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia („dalej: k.p.w.”), ustawodawca zobowiązał Prezesa Rady Ministrów do określenia, w drodze rozporządzenia, zróżnicowanej wysokości mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń, uwzględniając rodzaj naruszonego lub zagrożonego dobra oraz stopień szkodliwości poszczególnych czynów. Rozporządzenie to Prezes Rady Ministrów wydaje jedynie na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, złożony w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, zaś celem tej regulacji jest ujednoczenie sposobu reakcji organów uprawnionych do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za określone wykroczenia. W oparciu o treść tego przepisu wydane zostało rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń (dalej: „rozporządzenie”), które – wskazany w tytule – przedmiot powierzonej regulacji określa w załączniku, ujętym w formie tabelarycznej, zawierającym odpowiednio (w zależności od tabeli) przyporządkowanie kwalifikacji prawnej czynu penalizowanego m.in. przez ustawę z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (dalej: „k.w.”), działanie lub zaniechanie prowadzące do naruszenia, naruszone przepisy ruchu drogowego zawarte w aktach prawnych wg opisu pod daną tabelą oraz wysokość przewidywanej grzywny w złotych

Przedmiotem krytycznej oceny Trybunału Konstytucyjnego były wybrane wykroczenia wskazane w tabelach B i C zawartych w załączniku do rozporządzenia.

W przypadku tabeli B, treść normatywna zamieszczona pod pozycją 190, 241 i 242 określała wysokość grzywny za „inne wykroczenia w ruchu drogowym” oraz „zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym”.

Zgodnie z pozycją 190 tabeli B załącznika do rozporządzenia, grzywną w wysokości 400 zł zagrożone jest samowolne umieszczanie, usuwanie, włączanie, wyłączenie, zmienianie położenia lub zasłanianie znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń ostrzegawczo-

¹⁾ Zwrot stanowi cytat II części sentencji wyroku. Zauważyć jednak należy, iż jedynie wobec treści pozycji 190 tabeli B rozporządzenia Trybunał użył w sentencji zwrotu „w zakresie, w jakim dotyczy ochrony urządzeń kontrolnych”.

zabezpieczających lub kontrolnych na drodze. Czynności wymienione pod pozycją 190 tabeli B, jako zachowania prowadzące do naruszenia prawa, odnoszą się do zakazu zwartego art. 45 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (dalej: „prawo o ruchu drogowym”). Oznacza to, że zakres regulacji zawartej pod pozycją 190 obejmuje określenie wysokości grzywny, jaką można nałożyć w drodze mandatu karnego, za samowolne umieszczanie lub włączanie albo usuwanie lub wyłączenie znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń ostrzegawczo-zabezpieczających lub kontrolnych na drodze, jak również zmianę ich położenia lub ich zasłanianie (art. 85 § 1 k.w. w związku z art. 45 ust. 1 pkt 8 prawa o ruchu drogowym). Jednocześnie, jak wynika z art. 85 § 1 k.w. penalizacji podlega naruszenie polegające na samowolnym ustawianiu, niszczeniu, uszkodzaniu, usuwaniu, włączaniu lub wyłączeniu znaku, sygnału, urządzenia ostrzegawczego lub zabezpieczającego albo zmienianiu ich położenia, zasłanianiu ich lub czynieniu niewidocznymi.

Z kolei pod pozycjami 241 oraz 242 w tabeli B prawodawca określił wysokość grzywny za spowodowanie zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz spowodowanie tego zagrożenia przez osobę znajdującą się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, przewidując odpowiednie podwyższenie kwoty mandatu przewidzianej za naruszenie stanowiące przyczynę zagrożenia. W pierwszym przypadku kwotę mandatu karnego przypisaną za naruszenie stanowiące przyczynę zagrożenia powiększa się o kwotę od 200 zł do 500 zł. Natomiast w przypadku, gdy zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym spowodowała osoba znajdującą się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka, dolna granica wskazanej wyżej kwoty podniesiona została do 300 zł. Regulacje zawarte pod pozycjami 241 i 242 tabeli B, dotyczące wysokości grzywny wymierzanej za wskazane tam naruszenia stanowią dopełnienie art. 86 § 1 i 2 k.w., który sankcjonuje zachowanie sprawcy polegające na niezachowaniu należytej ostrożności, czego następstwem jest spowodowanie zagrożenia w bezpieczeństwie ruchu drogowego, a także na niezachowaniu należytej ostrożności, w sytuacji gdy sprawca takiego zachowania znajduje się pod wpływem alkoholu lub podobnie działającego środka.

Normy zawarte w tabeli C rozporządzenia regulują natomiast kwestie związane z realizacją przewozu drogowego z naruszeniem przepisów dotyczących posiadania w pojeździe wymaganych dokumentów (pozycja 1) oraz realizacją przewozu drogowego z naruszeniem przepisów o czasie prowadzenia pojazdu, obowiązkowych przerwach i odpoczynkach (pozycje 2-10). Ostatnia zaś część tabeli C dotyczy realizacji przewozu drogowego z naruszeniem przepisów dotyczących stosowania tachografów cyfrowych.

Pod pozycją 1 tabeli C określona została wysokość grzywny za realizowanie przewozu

drogowego bez posiadania w pojeździe dokumentu wymaganego na podstawie art. 87 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym, z wyjątkiem wykresówek, poprzez wskazanie, iż jest to 50 zł za brak każdego wymaganego dokumentu, nie więcej jednak niż 500 zł. Z kolei pod pozycjami 2-10 tabeli C określono wysokość grzywny za naruszenia przepisów rozporządzenia WE nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 oraz umowy europejskiej dotyczącej pracy załóg pojazdów wykonujących międzynarodowe przewozy drogowe (AETR), sporządzona w Genewie dnia 1 lipca 1970 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 94, poz. 1086), w związku ze skróceniem dziennego czasu odpoczynku przy realizacji przewozu drogowego, z przekroczeniem maksymalnego czasu prowadzenia pojazdu bez przerwy przy realizacji przewozu drogowego, a także z przekroczeniem maksymalnego dziennego okresu prowadzenia pojazdu przy realizacji przewozu drogowego – uzależniając wysokość grzywny od stopnia naruszenia.

Zgodnie z powyższymi regulacjami zawartymi pod pozycjami 1-10 tabeli C, kwalifikacja prawna penalizowanych zachowań następować ma na podstawie art. 92a ust. 1 pkt 1 i 2 ustaw o transporcie drogowym. Zauważenia jednak wymaga, że w wyniku wejścia w życie ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 244, poz. 1454) zmieniona została m.in. treść art. 92a, który w poprzednim brzmieniu stanowił, że kierowca pojazdu samochodowego realizujący przewóz drogowy podlega karze grzywny, gdy zostaną stwierdzone wymienione w pkt 1-4 naruszenia, w tym naruszenia obowiązku posiadania w pojeździe wymaganych dokumentów określonych w art. 87 ustawy o transporcie drogowym. Po zmianie ww. przepis nie odnosi się już do wykroczeń, lecz określa kary administracyjne przewidziane dla podmiotów wykonujących przewóz drogowy lub inne czynności związane z tym przewozem, za naruszenie obowiązków lub warunków przewozu drogowego.

Ponadto pod pozycją 47 tabeli C określono wysokość grzywny za odmowę okazania karty kierowcy oraz wszelkich zapisów odręcznych i wydruków, jeżeli były wymagane, na żądanie uprawnionego organu kontrolnego. Przedmiotowa regulacja zawiera uzupełnienie przepisu sankcjonującego przestrzeganie obowiązków przewidzianych w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 3821 z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym, tj. art. 24 ust. 4 pkt 7 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o systemie tachografów cyfrowych, obejmującego swoją kwalifikacją zachowanie polegające na odmowie okazania karty kierowcy na żądanie uprawnionego organu kontrolnego.

5. Powołany wzorzec konstytucyjny:

Jako wzorce kontroli zgodności przepisów zawartych w tabeli B rozporządzenia wskazane zostały przepisy art. 85 § 1 oraz 86 § 1 i 2 k.w., art. 92 ust. 1 i 2 ustawy o transporcie drogowym, art. 24 ust. 4 pkt 7 ustawy o systemie tachografów cyfrowych oraz art. 95 § 6 k.p.w., a także art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Pierwszy z wymienionych przepisów k.w. penalizuje czyny polegające na niszczeniu, uszkodzeniu, usuwaniu, włączaniu lub wyłączeniu znaku, sygnału, urządzenia ostrzegawczego lub zabezpieczającego albo zmienianiu ich położenia, zasłanianiu lub czynieniu ich niewidocznymi (art. 85 § 1). Drugi z przywołanych przepisów k.w., w § 1 stanowi, iż karze grzywny podlega ten, kto na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu, nie zachowując należytej ostrożności, powoduje zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym (art. 86 § 1). Przy czym § 2 tego przepisu przewiduje kwalifikowaną formę wykroczenia określonego w § 1, w przypadku, gdy sprawca znajduje się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka. Przepis art. 92 ust. 1 i 2 ustawy o transporcie drogowym wskazuje zaś, że kierujący wykonujący przewóz drogowy z naruszeniem obowiązków lub warunków przewozu drogowego, podlega karze grzywny w wysokości do 2.000 złotych (ust. 1). Przy czym wykaz wskazanych wyżej naruszeń oraz wysokości grzywien za poszczególne naruszenia określa załącznik nr 1 do ww. ustawy. Natomiast art. 24 ust. 4 pkt 7 ustawy o tachografach cyfrowych, nakłada karę grzywny na kierowcę pojazdu samochodowego objętego obowiązkiem wyposażenia w tachograf cyfrowy, który odmawia okazania karty kierowcy na żądanie uprawnionego organu kontrolnego.

Z kolei art. 95 § 6 k.p.w. upoważnia Prezesa Rady Ministrów do określenia w drodze rozporządzenia zróżnicowanej wysokości mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń, uwzględniając rodzaj naruszonego lub zagrożonego dobra oraz stopień szkodliwości poszczególnych czynów.

Przytoczone wyżej wzorce ustawowe powiązane zostały z art. 92 ust. 1 Konstytucji, zgodnie z którym rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu. Na gruncie tego przepisu wykształciła się utrwalona linia orzecznicza Trybunału Konstytucyjnego obrazująca szczegółowy zakres upoważnienia, gdzie szczegółowość ta wyraża się w aspekcie podmiotowym (organ właściwy do wydania rozporządzenia), przedmiotowym (zakres spraw przekazanych do uregulowania) oraz treściowym (wytyczne dotyczące treści aktu). Ponadto zakres spraw

przekazanych do uregulowania w rozporządzeniu musi być identyczny co do rodzaju ze sprawami regulowanymi w ustawie. Jednocześnie w orzecznictwie Trybunału podkreśla się, iż szczegółowość upoważnienia nabiera wyjątkowego znaczenia, gdy dana regulacja dotyczy wolności lub praw.

Powołany wzorzec konstytucyjny wymaga również precyzji w zakresie spraw przekazanych do uregulowania aktem podustawowym. Niedopuszczalne jest bowiem sformułowanie upoważnienia ustawowego w istocie uprawniającego nie do wydania rozporządzenia w celu wykonania ustawy, ale do samodzielnego uregulowania całego kompleksu zagadnień, co do których w tekście ustawy nie ma żadnych bezpośrednich unormowań bądź wskazówek.

Odnosząc treść ocenianych regulacji do wskazanych wyżej wzorców, Trybunał stwierdził, iż pozycja **190 tabeli B** określająca wysokość mandatu karnego za samowolne umieszczenie, usuwanie, włączanie, wyłączanie, zmianę położenia lub zasłanianie znaku, sygnału drogowego oraz urządzenia ostrzegawczo-zabezpieczającego lub kontrolnego modyfikuje treść art. 85 § 1 k.w. Niekonstytucyjna regulacja, z jednej strony, nie obejmuje swoim zakresem czynów polegających na niszczeniu i uszkodzaniu dóbr chronionych przez normę ustawową (art. 85 § 1 k.w.), z drugiej zaś, poszerza katalogu dóbr ustawowo chronionych, wskazując wśród nich urządzenia kontrolne.

Jak podkreślił Trybunał Konstytucyjny, o ile regulacja rozporządzenia przewidująca węższy zakres penalizowanych czynności stanowi nieprawidłowe wykonanie delegacji ustawowej, nie naruszając przy tym art. 92 ust. 1 Konstytucji. O tyle taką niekonstytucyjność należy stwierdzić w zakresie, w jakim zakwestionowany przepis dotyczy ochrony niewymienionych w ustawie urządzeń kontrolnych. Dlatego też Trybunał orzekł o niezgodności pozycji 190 tabeli B, w ww. zakresie z art. 85 § 1 k.w., art. 95 § 6 k.p.w. i art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Dokonując oceny regulacji zawartych w pozycjach **241 i 242 tabeli B**, w świetle w art. 86 § 1 i 2 k.w. – penalizujących niezachowanie przez sprawcę należytej ostrożności skutkujące spowodowaniem zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu (§ 1), także gdy sprawca znajdował się w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka (§ 2), Trybunał stwierdził, iż poddane kontroli regulacje rozporządzenia pomijają znamię czynu zabronionego polegające na zachowaniu „należytej ostrożności”. Jak podkreślił Trybunał, w tej sytuacji niekonstytucyjne regulacje doprowadziły do poszerzenia „zakresu penalizacji określonego w ustawie”. Jednocześnie w wyniku dokonanego porównania regulacji rozporządzenia i ustawy, Trybunał stwierdził, że rozporządzenie

rozszerzyło także okoliczności dotyczące miejsca popełnienia wykroczenia. Z art. 86 § 1 k.w. wynika, że miejscem takim może być tylko droga publiczna, strefa zamieszkania lub strefa ruchu, natomiast normy rozporządzenia nie zawierają takiego ograniczenia. Tym samym funkcjonariusze zobowiązani do stosowania kwestionowanych regulacji, uprawnieni są zarazem do nakładania mandatów za spowodowanie zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym, nawet jeśli czyn miał miejsce poza drogą publiczną, strefą zamieszkania lub strefą ruchu, jak również niezależnie od faktu wypełnienia przez zachowanie sprawcy wszystkich, ustawowych znamion wykroczenia, w tym niezachowania należytej ostrożności.

Rozszerzenie zakresu penalizacji, określone w pozycjach 241 i 242 tabeli B wobec treści art. 86 § 1 i 2 k.w., było więc przyczyną stwierdzenia niezgodności tych regulacji z ww. przepisami ustawy, a przez to także ich niezgodności z art. 95 § 6 k.p.w. i z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

W odniesieniu do pozycji 1 tabeli C określającej wysokość mandatu za realizowanie przewozu drogowego bez posiadania w pojeździe wymaganego dokumentu, z wyjątkiem wykresówek, Trybunał stwierdził niezgodność tej regulacji m.in. z art. 92 ust. 1 i 2 ustawy o transporcie drogowym oraz załącznikiem nr 1 do tej ustawy, wynikającą z braku uwzględnienia przez rozporządzenie powołanej wyżej nowelizacji ustawy o transporcie drogowym (dokonanej ustawą z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz niektórych innych ustaw), w ramach której doszło do zmiany treści art. 92a ust. 1 ustawy o transporcie drogowym. Jak wskazywano w wyroku, po zmianie, art. 92a ww. ustawy nie odnosi się już do wykroczeń, lecz określa kary administracyjne przewidziane dla podmiotów wykonujących przewóz drogowy lub inne czynności związane z tym przewozem, za naruszenie obowiązków lub warunków przewozu drogowego. Natomiast odpowiedzialność z tytułu wykroczeń podmiotów wykonujących przewóz drogowy uregulowana została w art. 92 ust. 1 i 2 ustawy o transporcie drogowym, zgodnie z którym, kierujący wykonujący przewóz drogowy z naruszeniem obowiązków lub warunków przewozu drogowego podlega karze grzywny w wysokości do 2000 zł, przy czym wykaz powyższych naruszeń oraz wysokość grzywien za te naruszenia określa załącznik nr 1 do tej ustawy.

Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, regulacja zawarta pod pozycją 1 tabeli C odwołując się do rodzaju naruszenia, rozszerzyła zakres penalizacji wykroczenia wynikającego z art. 92 ust. 1 ustawy o transporcie drogowym oraz pozycji 1 załącznika nr 1 do tej ustawy, gdyż „penalizuje zarówno zachowanie polegające na nieokazaniu któregośkolwiek z wymienionych w art. 87 ustawy o transporcie [drogowym] dokumentów wymaganych w związku z przewozem drogowym, jak również nieposiadanie takiego dokumentu w pojeździe”. Powyższe stanowiło

zatem podstawę do stwierdzenia przez Trybunał niezgodności pozycji 1 tabeli C z art. 92 ust. 1 i 2 ustawy o transporcie oraz załącznikiem nr 1 do tej ustawy, a także z art. 95 § 6 k.p.w. i z art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Podobnie nieuwzględnienie przez prawodawcę zmian dokonanych ww. ustawą nowelizującą ustawę o transporcie drogowym stało się przyczyną niezgodności przepisów zawartych pod pozycjami 2-10 tabeli C rozporządzenia m.in. z art. 92 ust. 1 i 2 ustawy o transporcie drogowym. Powyższe doprowadziło do sytuacji, w której w ustawa o transporcie drogowym i kwestionowane regulacje inaczej określają znamiona czynu decydujące o wysokości nakładanej grzywny w przypadku tych samych wykroczeń. Jak wskazuje Trybunał, wysokość stawek kar przewidzianych w przepisach tabeli C przekracza kwoty określone w załączniku nr 1 do ustawy o transporcie za poszczególne rodzaje czynów.

Mając na uwadze, że obecnie skrócenie dziennego czasu odpoczynku przy realizacji przewozu drogowego, przekroczenie maksymalnego czasu prowadzenia pojazdu bez przerwy przy realizacji przewozu drogowego oraz przekroczenie maksymalnego dziennego okresu prowadzenia pojazdu przy realizacji przewozu drogowego podlegają karze w wysokości przewidzianej w lp. 4.1–4.5 załącznika nr 1 do ustawy o transporcie drogowym, Trybunał stwierdził, że regulacje pod pozycją 2-10 tabeli C są niezgodne z art. 92 ust. 1 i 2 ustawy o transporcie i z lp. 4.1 – 4.5 załącznika nr 1 do tej ustawy, a przez to także z art. 95 § 6 k.p.w. i art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Z kolei niezgodność pozycji 47 tabeli C z art. 24 ust. 4 pkt 7 ustawy o tachografach cyfrowych, a w konsekwencji również z art. 95 § 6 k.p.w. i art. 92 ust. 1 Konstytucji, spowodowana była tym, iż zakwestionowany przepis rozporządzenia przewiduje karę grzywny za odmowę okazania na żądanie uprawnionego organu kontrolnego nie tylko karty kierowcy, lecz również wszelkich wymaganych zapisów odręcznych i wydruków. Wobec treści art. 24 ust. 4 pkt 7 ustawy o tachografach cyfrowych – wskazanego jako wzorzec kontroli – zgodnie z którym penalizacji podlega odmowa okazania karty kierowcy (wyłącznie) na żądanie uprawnionego organu kontrolnego, przez kierowcę pojazdu samochodowego objętego obowiązkiem wyposażenia w tachograf cyfrowy, regulacja ta, w sposób niedopuszczalny rozszerza zakres penalizacji, przewidziany w tym przepisie ustawy. W świetle powyższego, jak zauważył Trybunał, należało stwierdzić, że pozycja 47 tabeli C jest niezgodna z art. 24 ust. 4 pkt 7 ustawy o tachografach cyfrowych, a także z art. 95 § 6 k.p.w. i art. 92 ust. 1 Konstytucji.

II. SKUTKI ORZECZENIA:

W ocenie Trybunału, skutkiem stwierdzenia niezgodności z Konstytucją przepisów wskazanych w sentencji niniejszego wyroku nie jest powstanie prawa do wznowienia

postępowania. Uzasadniając tak wyrażone stanowisko Trybunał zauważył, iż w dniu orzekania w przedmiotowej sprawie, w systemie prawnym brak jest przepisów, które mogłyby stanowić podstawę wznowienia i uchylecia mandatu karnego, wydanego na podstawie niezgodnych z Konstytucją przepisów rozporządzenia. Zdaniem Trybunału „wznowienie takie będzie możliwe dopiero po wprowadzeniu przez ustawodawcę stosownych regulacji, jednak nie będzie ono dotyczyć sytuacji związanych ze stwierdzeniem niekonstytucyjności przepisów wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego w okresie poprzedzającym ich wejście w życie. Wprowadzenie nowych przepisów oznacza, że będą one działały na przyszłość, a więc od dnia ich wejścia w życie i nie będą mogły być stosowane z mocą wsteczną do spraw objętych zakresem niniejszego wyroku Trybunału.”.

Pomimo, że w ocenie Trybunału stwierdzenie niezgodności z Konstytucją niektórych przepisów rozporządzenia „nie powoduje depenalizacji czynów określonych w ustawie i możliwości nakładania mandatów w granicach kwot określonych w Kodeksie wykroczeń i Kodeksie postępowania w prawach o wykroczenia”, odroczenie skutku derogacyjnego ogłoszenia niniejszego wyroku jest wyrazem przekonania Trybunału, że „jednolitość sposobu reakcji organów uprawnionych do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego za określone wykroczenia jest wartością wymagającą ochrony i tylko działania normodawcze w tym zakresie mogą przywrócić stan konstytucyjności.”.

III. WSKAZÓWKI DLA PRAWODAWCY:

W uzasadnieniu wyroku brak jest wyraźnych wskazówek odnoszących się do jego wykonania. Zważywszy jednak, iż główną przyczyną wadliwości zakwestionowanych regulacji było rozszerzenie zakresu penalizacji czynów określonych w k.w. i ustawie o tachografach cyfrowych oraz nieuwzględnienie zmian dokonanych nowelizacją ustawy o transporcie drogowym, przywrócenie stanu konstytucyjności przepisów rozporządzenia zdaje się nie wymagać szczegółowych wytycznych.

Trybunał wskazał ponadto, iż wiele przepisów zakwestionowanego rozporządzenia wymaga kompleksowej zmiany. Umorzenie postępowania w odniesieniu do wielu przepisów załącznika do zaskarżonego rozporządzenia było skutkiem wadliwości uzasadnienia wniosku inicjującego postępowanie przed Trybunałem, co nie jest równoznaczne z uznaniem ich zgodności z Konstytucją.

IV. WYKONANIE ORZECZENIA:

1. Potrzeba wykonania orzeczenia:

Z uwagi wyznaczony przez Trybunał Konstytucyjny termin, w którym regulacje uznane

za niekonstytucyjne utracą moc obowiązującą, tj. z dniem 11 kwietnia 2015 r., konieczne jest niezwłoczne podjęcie prac legislacyjnych zmierzających do wykonania przedmiotowego wyroku. B o w i e m, jak podkreślił Trybunał, sama derogacja z systemu prawa niekonstytucyjnych regulacji nie doprowadzi do przywrócenia stanu konstytucyjności badanych regulacji, gdyż może to nastąpić jedynie poprzez dokonanie odpowiednich zmian przez prawodawcę.

2. Podmiot właściwy w zakresie objętym orzeczeniem:

Podmiotem właściwym w zakresie objętym tym wyrokiem jest Minister Spraw Wewnętrznych.

3. Kierunek rozwiązań/brzmienie przepisu:

W celu wykonania przedmiotowego wyroku Trybunału Konstytucyjnego wymagane jest przede wszystkim zapewnienie zgodności regulacji zawartych w rozporządzeniu z przepisami ustawowymi przywołanymi jako wzorce kontroli. Tym samym należy dostosować do regulacji ustawowych treść naruszeń przywoływanych w załączniku do rozporządzenia, w zakresie określenia znamion czynu zabronionego (opis naruszenia musi odpowiadać opisowi zachowania określonego w przepisie ustawy), a także uwzględnić zmianę art. 92 i 92a ustawy o transporcie drogowym.

Niezależnie od powyższego zasadna jest również szczegółowa analiza regulacji wobec których Trybunał umorzył postępowanie oraz rozważenie wyrażonej przez Trybunał sugestii dokonania kompleksowej zmiany rozporządzenia.

4. Etap prac nad projektem wykonującym orzeczenie:

Według informacji przedstawionej przez Ministra Spraw Wewnętrznych pismem z dnia 13 listopada 2014 r., Komendant Główny Policji został zobowiązany do przygotowania, w terminie do dnia 5 grudnia br., projektu aktu prawnego uwzględniającego postanowienia zawarte w omawianym wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Obecnie na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny, jaki i w Biuletynie Informacji Publicznej Ministra Spraw Wewnętrznych brak jest informacji o stanie prac legislacyjnych nad wspomnianym wyżej projektem wykonującym przedmiotowy wyrok Trybunału Konstytucyjnego.